

Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of Marmara Social Research

Sayı 2, Haziran 2012

KÜRESEL FİNANSAL KRİZİN TÜRKİYE’DE BANKACILIK SEKTÖRÜ MALİ YAPISINA ETKİLERİ

Dr. Okşan KİBRİTCİ ARTAR*

Ayşe ATILGAN SARIDOĞAN*

ÖZET

ABD ekonomisinde finansal sistemden 2007 yılında kaynaklanan ve kısa sürede dünya ekonomisine yayılan küresel finansal kriz, ekonomilerin ekonomik büyümesi, istihdamı ve makroekonomik dengeleri üzerine önemli düzeyde olumsuz etkilere yol açmıştır. Türkiye ekonomisi de küresel finansal krizden kredi ve ticaret kanallarındaki daralmalar sebebiyle önemli düzeyde olumsuz etkilenmiştir. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı; küresel finansal krizin Türkiye ekonomisinde bankacılık sektörü mali yapısı üzerindeki etkilerini incelemektir. Çalışmada elde edilen temel sonuç, Türkiye ekonomisi bankacılık sektörü 2001 dönemindeki yapılandırma sonrasında kazandığı güçlü yapısı sebebiyle küresel finansal krizin olumsuz daraltıcı etkilerini, başarılı bir mali performans göstererek atlatabilmiştir. Bankacılık sektöründe, net faiz marjındaki değişime göre karlılık yapısı da şekillenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Küresel Finansal Kriz, Türk Bankacılık Sektörü

JEL Kodu: E44, G21

THE EFFECTS OF THE GLOBAL FINANCIAL CRISIS ON THE FINANCIAL STRUCTURE OF THE BANKING SECTOR IN THE TURKISH ECONOMY

ABSTRACT

Global financial crisis resulted from financial system in the US economy and spread to the world economy caused in significant negative effects on the economic growth, employment and macroeconomic balance of the countries. Turkish economy was significantly affected by the global financial crisis by contracting credits and trade channels as well. In this context, main aim of this study is to investigate the effects of the global financial crisis on the financial structure of banking sector in the Turkish economy. Main outcome of the study is that banking sector in the Turkish economy has successfully overcome the contractionary effects of the global financial crisis thanks to strong financial structure after the reconstruction in 2001. The profit rate in the banking sector was shaped by the net interest rate margin.

Key Words: Global Financial Crisis, Turkish Banking Sector;

* İstanbul Ticaret Üniversitesi, MYO, Küçükalyalı, İstanbul, okibritci@iticu.edu.tr

* Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, SBE, Muhasebe Doktora Programı, Avcılar, İstanbul, ayse.atilgansaridogan@gmail.com

1.GİRİŐ

ABD ekonomisinde 2007 yılında finansal sistemden kaynaklanan ve kısa sürede dünya ekonomisine yayılan küresel finansal kriz, ülkelerin ekonomik büyümesi, istihdamı ve makroekonomik dengeleri üzerine önemli düzeyde olumsuz etkilere yol açmıştır. Türkiye ekonomisi de küresel finansal krizden kredi ve ticaret kanallarındaki daralmalar sebebiyle olumsuz olarak etkilenmiştir. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı küresel finansal krizin Türkiye ekonomisinde bankacılık sektörünün mali yapısı üzerindeki etkilerini incelemektir. Bu sebeple, çalışmanın ikinci bölümünde; küresel finansal krizin sebepleri ve sonuçları incelenmiş, çalışmanın üçüncü bölümünde; küresel finansal krizin Türkiye’de bankacılık sektörünün mali yapısı üzerine etkileri incelenmiştir. Son bölümde sonuç ve politika önerileri değerlendirilmiştir.

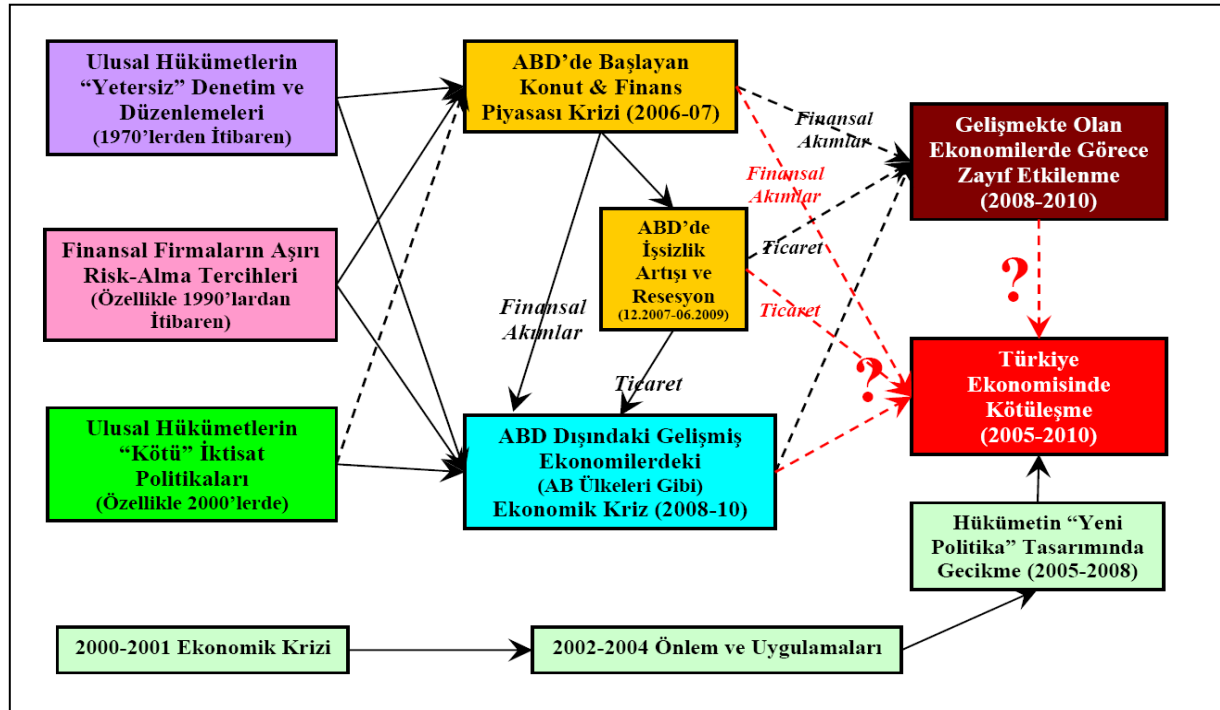
2.KÜRESEL FİNANSAL KRİZİN SEBEPLERİ VE SONUÇLARI

Ekonomik faaliyetlerde çeşitli sebeplerden kaynaklanan beklenmedik bozulmalar ortaya çıkabilmektedir. Kriz olarak tanımlanan ekonomideki beklenmedik bozulmaların temel kaynağı ağırlıklı olarak finansal sektörden kaynaklanan krizler olarak tanımlanmakla birlikte, Mishkin’e göre finansal kriz: *“Finansal piyasalarda, ters seçim ve ahlaki bozulma problemlerinin daha da artması sebebiyle, finansal piyasaların, fonları, en üretken yatırım fırsatları için etkin bir şekilde dağıtamadığı, doğrusal olmayan bozulmalardır.”* Burada kriz için anahtar kriter finansal piyasaların etkin bir şekilde işlevini kaybetmesidir (Mishkin,1996:17). Son küresel finansal krizin temel kaynağı ABD ekonomisindeki finansal sektördeki dengesizliklerdir. Burada özellikle konut sektöründeki yanlış kredi dağılımı diğer makroekonomik dengesizliklerle birleşince başta bankacılık sektörü olmak üzere, finansal sektör ve reel sektörü etkileyerek dünya ekonomisine yayılmıştır.

Küresel finansal kriz üzerine literatürde çok sayıda görüş (bkz. Mishkin (2010); Mishkin (2011); Reinhart-Rogoff (2008)) olmasına rağmen, ABD ekonomisinde finansal sektördeki dengesizliklerden kaynaklandığı üzerinde yoğunlaşma sözkonusudur. Global ekonomik kriz yüksek riskli konut kredilerine bağlı bir uluslararası bankacılık krizidir (Batirel, 2008:1). Küresel finansal krizin ve bunun tetiklediği küresel resesyonun kaynağı ABD’nin denetimsiz finans sektörüdür. ABD’de ipotek bankacılığında ve tüm finans sektöründe ortaya çıkan krizin temeldeki nedeni; ev fiyatlarında uzun süre devam eden yükselmenin durması ve aksine hızla düşmeye başlamasıdır. (Hiç, 2009:1-4).

ABD ekonomisinde finansal sektörden kaynaklanan finansal kriz dünya ekonomisine kredi ve ticari kanallardaki daralmalar üzerinden dünya ekonomisine yayılarak ekonomilerin büyüme, istihdam ve diğer makroekonomik göstergelerinde olumsuz etkiler yaratmıştır.

2006-2007 yıllarında ABD'deki konut piyasasında meydana gelen krizin etkilerinin iç ve dış (olası) yayılma kanalları Şekil-1'de özetlenmiştir. ABD'deki konut piyasasında yaşanan krizin temel sebepleri; (1) ABD başta olmak üzere pek çok ülkede ulusal hükümetlerin 1970'lerden itibaren finans piyasalarındaki yetersiz kalan denetim ve düzenlemeleri ve (2) özellikle ABD'de finans sektöründe faaliyet gösteren firmaların (1990'lardan itibaren) "yeni icat edilen" finansal araçlar kullanarak aşırı risk üstlenmeyi yaygın biçimde tercih etmeye başlamaları olarak kabul edilmektedir. ABD'de ve diğer ülkelerde çeşitli ulusal hükümetlerin (özellikle 2000'lerde) uyguladıkları "kötü" iktisat politikaları da, küresel krizin oluşumu ve güçlenmesinde etkili olmuş faktörler arasında sayılmaktadır (Kibritcioglu, 2010:5-6).

Şekil-1 ABD'deki Finansal Krizin Dünya Ekonomileri ve Türkiye Üzerindeki Etkileri (2006-2010)

Kaynak: Kibritcioglu, A. (2010), "Effects of Global Financial Crisis on Turkey" Munich Personal RePEc, <http://mpira.ub.uni-muenchen.de/29470/>, MPRA Paper No. 29470,s.6

Küresel finansal kriz gelişmekte olan ülkeleri farklı şekilde etkileyebilmektedir. Gelişmekte olan ülkelerdeki bankacılık krizlerinin nedenleri genel olarak; risk oranının yüksek olduğu bir ekonomik ortam ve istikrarsız ekonomik yapıya bağlı olarak gelişmekte olan ülkelere yönelik sermaye girişleri, ani sermaye çıkışları ve yüksek faiz oranları ülkelerin mali sistemini iflasa sürükleyebilmektedir. Ayrıca, kamu ve sık sık siyasi müdahalelerle karşı karşıya kalan bankacılık sektörü sistem içinde güçsüz düşerek sistemin diğer aktörlerini de olumsuz etkilemiştir (Çinko ve Ak, 2009:81).

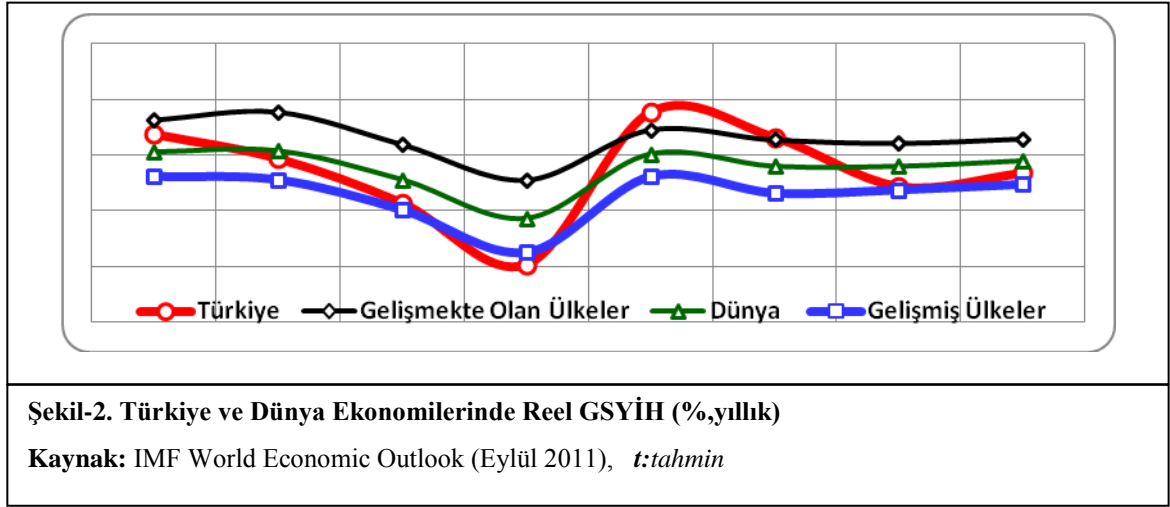
3.KÜRESEL FİNANSAL KRİZİN TÜRKİYE'DE BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN MALİ YAPISI ÜZERİNE ETKİLERİ

Küresel finansal kriz, Türkiye ekonomisi ve bankacılık sektörü üzerinde daraltıcı etkilere yol açmasına karşın, daha önce Türkiye ekonomisinde karşılaşılan 1994 ve 2000-2001 finansal krizleri gibi bir krize yol açmamıştır. Bunun temel sebebi Türkiye ekonomisinde, küresel finansal kriz döneminde bankacılık sektörü ve kamu maliyesinin göreceli sağlam yapısıdır. Bu bölümde Türkiye ekonomisi ve bankacılık sektörü üzerinde küresel finansal krizin etkileri genel hatları ile incelenecektir.

3.1. Küresel Finansal Krizin Ekonomi ve Finansal Sektör Üzerine Genel Etkileri

Küresel finansal kriz, dünya ekonomisi ve Türkiye ekonomisinde önemli düzeyde olumsuz ekonomik sonuçlar yaratmıştır. Türkiye'de küresel finansal kriz ve küresel resesyon Türk finans sektöründe – bazı sorunlar ortaya çıkarmakla beraber – bir finansal kriz yaratmamıştır. Dış borçların geri ödenmesi sorunu ise sadece özel bankaların değil, uygulanan dış borçlanmayı özendiren yanlış politikalar ve yanlış küreselleşme stratejisinin bir sonucudur. Ancak, kriz esas itibariyle çeşitli yollardan Türk ekonomisini resesyona götürmüştür (Hiç, 2009:67).

şekil-2'de Türkiye ve dünya ekonomilerinde reel GSYİH büyümesi görölmektedir. Buna göre, 2008'de ilk olumsuz etkileri hissedilen küresel finansal kriz, 2009 yılında en ağır şekilde ekonomilerde etkisini hissettirmiştir. Türkiye ekonomisini özellikle dış talepteki ve finansman koşullarındaki daralma üzerinden etkilemiştir. Dış talepteki ve finansman koşullarındaki daralma, başta ekonomide üretimde, GSYİH'da (yaklaşık -%5) gerilemeye yol açmış, işsizlik yükselmiş ve diğer makroekonomik göstergeleri de olumsuz etkilemiştir.

Türkiye 2001 krizi sonrası oldukça sağlamlaştırılmış sermaye yeterlik rasyosuna sahip güçlü bankacılık sistemi, sağlam kamu maliyesi, düşük kamu net dış borcu ve izlediği sıkı disiplinle yoluna devam etmiştir (Batirel, 2008:1).

Tablo-1’de Türkiye ekonomisi temel ekonomik göstergeleri verilmiştir. Buna göre, Türkiye ekonomisinde küresel finansal krizin etkileri 2008 yılında hissedilmeye başlanmış (2008 GSYİH büyümesi %0.7), 2009 yılında küresel kriz kendisini daha fazla hissettirmiştir (2009 GSYİH büyümesi -%4.8). Türkiye ekonomisi 2010 yılından itibaren ise küresel finansal krizin etkilerini geride bırakmaya başlamıştır. 2009 yılında en çok daralma; sanayi (-%7.2) ve hizmetler (-%4.9) kesiminde ortaya çıkmıştır. İşsizlik 2008 ve 2009 yıllarında %14’e yükselmiş ancak 2010 yılında kriz öncesi seviyesi olan %11’e düşmüştür. Enflasyon ise küresel finansal krizin talepte yarattığı daraltıcı etki ve küresel emtia fiyatlarındaki düşüşün etkisiyle 2009 yılından itibaren gerilemeye başlamıştır. Diğer yandan, bütçe dengesinde ise küresel finansal krizin etkisiyle 2009 yılından itibaren kısmen bozulma gözlenmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB) faiz oranları küresel finansal kriz etkisiyle 2009 yılından itibaren gerilemeye başlamıştır. Cari işlemler dengesi ise küresel finansal krizin etkisiyle 2009’da kısmen iyileşme görülmesine rağmen 2010 yılında tekrar olumsuz etkilenmeye başlamıştır. İMKB’nin piyasa değeri ise küresel finansal krizin finansal piyasalarda en çok hissedildiği 2008 yılının ikinci yarısı sebebiyle 2008 yılında önemli bir düşüş gösterip sonra toparlanmaya başlamıştır. Sonuç olarak, küresel finansal kriz Türkiye ekonomisini özellikle 2009 yılında önemli ölçüde etkilemiştir. Ancak Türkiye ekonomisi 2010 yılından itibaren hızla toparlanma sürecine girerek küresel finansal krizin etkilerini kısa sürede geride bırakmaya başlamıştır.

Tablo-1 Türkiye Ekonomisi Temel Ekonomik Göstergeler				
(%)	2007	2008	2009	2010
GSYİH	4,5	0,7	-4,8	8,9
Tarım	-7,0	4,6	3,7	1,2
Sanayi	5,6	-0,1	-7,2	13,6
Hizmetler	5,7	0,5	-4,9	9,2
İşsizlik	11	14	14	11
Enflasyon (Tüfe)	8	10	7	6
Bütçe Dengesi / GSYİH	-2	-2	-6	-4
Faiz Oranları (TCMB gecelik)	17	16	7	2
Cari İşlemler Dengesi /GSYİH	-6	-6	-2	-7
İMKB Piyasa Değeri (Milyar \$)	288	119	236	308

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği (TBB), Bankalarımız 2010, Mayıs 2010, s.vi-viii

Tablo-2’de finansal sektörün aktif büyüklüğü verilmiştir. Buna göre, küresel finansal krizin en etkili olduğu 2009 yılında, finansal sektörün toplam aktiflerin büyüme hızı azalma göstermiştir. Küresel finansal krizin etkisinin azalması ile birlikte aktif büyüklüğünde iyileşme artış göstermiştir. Eylül 2011 itibarıyla finansal sektörün toplam aktif büyüklüğü önceki yılın aynı ayına göre artarak 1,56 trilyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bankacılık kesimi finansal sektördeki en büyük paya sahip olmaya devam ederken, finansal sektör bileşenlerinin genelinde büyüme sürmektedir (BDDK, 2011:17)

Tablo-2 Finansal Sektörün Aktif Büyüklüğü (Milyar TL)							
	2007	2008	2009	2010	Ey.10	Ey.11	% Dağ.
Toplam (Milyar TL)	806,5	972,4	1095,2	1.324,2	1.222,8	1.559,8	100,0
Toplam (%) (Önceki Yıla göre)	-	20,6	12,6	20,9	-	27,6	
TCMB	106,6	113,5	110,0	128,5	119,7	149,9	9,6
Bankalar	581,6	732,5	834,0	1006,0	927,4	1213,7	77,8
Finansal Kiralama Şir.	13,7	17,1	14,6	15,7	14,4	18,3	1,2
Factoring Şirketleri	7,4	7,8	10,4	14,5	13,4	15,3	1,0
Tüketici Fin. Şirketleri	3,9	4,7	4,5	6,0	5,1	8,0	0,5
Varlık Yönetim Şir.	0,2	0,4	0,4	0,6	0,5	0,8	0,1
Sigorta Şirketleri (1)	22,1	26,5	31,8	35,1	31,8	38,3	2,5
Emeklilik Yat.Fonları	4,6	6,0	9,1	12,0	11,2	13,4	0,9
Men. Kıy. Ara. Kur. (1)	3,8	4,2	5,2	7,5	8,0	8,7	0,6
Men. Kıy. Yat. Ort. (1)	0,7	0,6	0,7	0,8	0,7	0,7	0,0
Men. Kıy.Yat. Fon. (1)	26,4	24,0	29,6	33,2	29,1	33,2	2,1
Gayrimen.Yat. Ort. (1)	4,1	4,3	4,7	17,2	17,0	19,1	1,2
Gir. Serm. Yat.Ort.(1)	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0
Portföy Yön.Şir.(1) (2)	31,2	30,7	40,0	46,9	44,3	40,2	2,6

Kaynak: Bankacılık Düzenleme Ve Denetleme Kurumu (BDDK), Finansal Piyasalar Raporu, Eylül 2011, Sayı 23, syf.17
(1) Haziran 2011 verileri kullanılmıştır. (2) Portföy yönetim şirketlerinin yönettiği portföy büyüklüğü.

Tablo-3'te finans sektörünün kârlılık görünümü verilmiştir. Buna göre, finansal sektörün ve finansal sektör içersinde en önemli paya sahip bankacılık sektörün karlılığı 2008 yılında 2007 yılına göre azalma gösterirken, 2009 yılında ise 2008 yılına göre finansal sektörde kârlılık %40.6 artarken bu oran bankacılık sektöründe %50'nin üzerinde gerçekleşmiştir. Finansal sektörde kârlılık artışının temel kaynağı bankacılık sektöründeki kârlılık artışıdır. Bankacılık sektöründeki kârlılık artışının temel kaynağı ise net faiz marjındaki artıştan kaynaklanmaktadır.

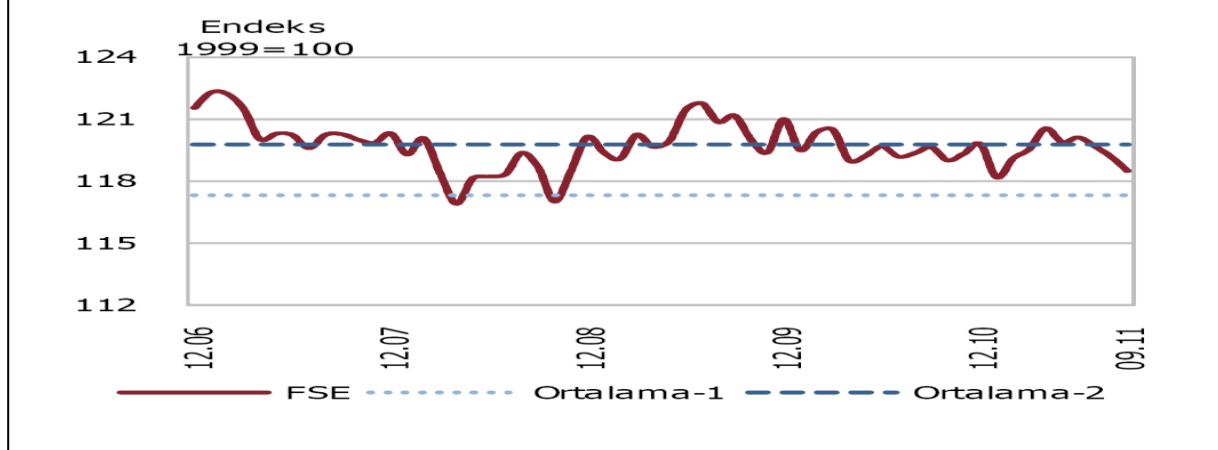
Tablo-3 Finans Sektörünün Kârlılık Görünümü (Milyon TL)						
	2007	2008	2009	2010	Eyl.10	Eyl.11
Toplam Kârlılık (Milyon TL)	16.718	15.549	21.864	23.516	18.124	15.870
Toplam Kârlılık (%Değişim)		-7.0	40.6	7.6		
Bankalar Kârlılığı (Milyon TL)	14.859	13.422	20.182	22.119	16.849	14.620
Bankalar Kârlılığı (%Değişim)		-9.7	50.4	9.6		
Finansal Kiralama Şirketleri	348	590	523	463	373	428
Faktoring Şirketleri	427	440	331	390	295	364
Tüketici Fin. Şirketleri	47	10	13	43.0	46	71
Varlık Yönetim Şirketleri	-21	-55	24	54.2	42	50
Sigorta Şirketleri (1)	629	840	455	114	195	121
Reasürans Şirketleri (1)	73	132	89	64	44	-60
Menk. Kıym. Aracı Kur.(1)	356	170	247	366	280	276
Kaynak: BDDK. Finansal Piyasalar Raporu, Eylül 2011, Sayı 23, syf.20 Özkaynak kârlılığı= Dönem kârı/Toplam özkaynaklar; Aktif kârlılığı: Dönem kârı/Toplam aktifler (1) Haziran 2011 verileri kullanılmıştır.						

3.2. Küresel Finansal Krizin Bankacılık Sektörü Üzerine Etkileri

Türk bankacılık sektörünün sorunlarının kalıcı olarak çözümlenmesi amacıyla Mayıs 2001 tarihinde uygulamaya konulan Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı çerçevesinde gerçekleştirilen reformlar sonucunda bankacılık sektörünün karlılığında iyileşme kaydedilmiştir (Bumin, 2009:39). Küresel finansal krizin Türkiye ekonomisinde bankacılık sektörü üzerindeki etkileri temelde krediler kanalı ve getiri oranlarındaki daralma ile ortaya çıkmıştır. Ancak Türkiye ekonomisinde 2000-2001 kriz döneminde bankacılık sektöründe yapılan düzenlemeler ve iyileştirmeler sayesinde, bankacılık sektörü küresel finansal krizin daraltıcı etkilerini daha kolay atlatabilmiştir. Öyle ki küresel finansal krizin en fazla hissedildiği 2009 yılında Türkiye ekonomisinde bankacılık sektörü, net faiz marjındaki artış sayesinde net gelirlerini ve karlarını artırmayı başarabilmiştir.

Şekil-3'te bankacılık sektörü finansal sağlamlık endeksi verilmiştir. Buna göre, küresel finansal krizin 2007'de ilk etkilerini göstermesi ile birlikte Türkiye ekonomisinde bankacılık sektörü finansal sağlamlık endeksinde düşüşler gözlenmiş, ancak alınan tedbirler

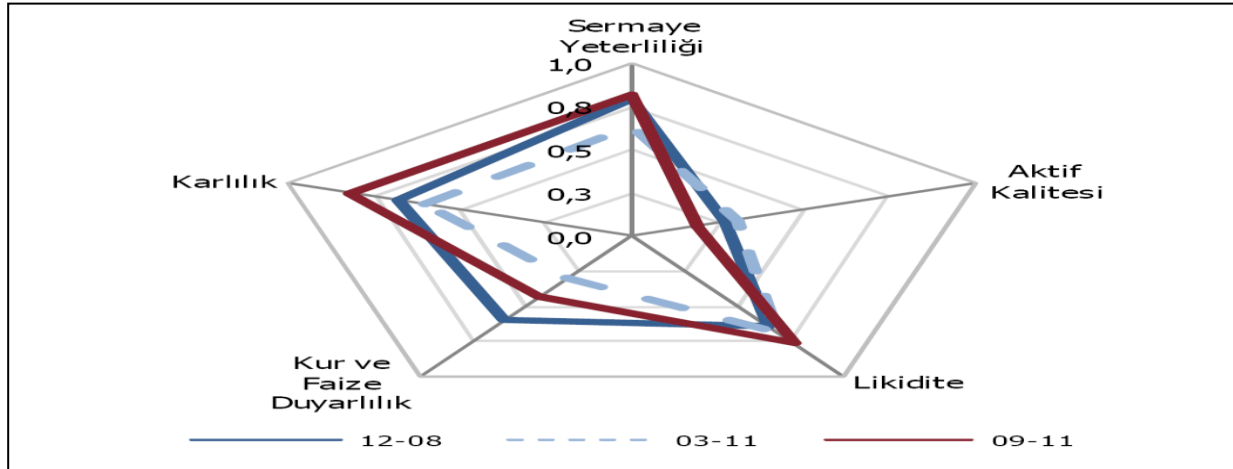
sayesinde 2008 yılı ile birlikte finansal sağlamlık endeksinde tekrar yükselme gözlenmiştir. 2009 yılında ise bankacılık sektöründeki artan kârlılıkla birlikte finansal sağlamlık endeksi oldukça yükselmiştir.

Şekil-3. Bankacılık Sektörü Finansal Sağlamlık Endeksi

(1) “Ortalama 1” Aralık 1999 – Eylül 2011 ve “Ortalama 2” Ocak 2004-Eylül 2011 ortalamasıdır.
(2) Çalışma esasları farklılık gösterdiğinden, katılım bankaları hariç.

Kaynak: TCMB Finansal İstikrar Raporu, Kasım 2011, s.54

Şekil-4. Bankacılık Sektörü Makro Gösterimi

“Finansal İstikrar Makro Gösterimi”nin bir alt alanı olarak hesaplanmaktadır.

Kaynak: TCMB Finansal İstikrar Raporu, Kasım 2011, s.54

Şekil-4’te bankacılık sektörü makro gösterimi verilmiştir. Bankacılık sektörüne ilişkin göstergeler bankacılık sektörünün finansal sağlamlığının devam ettiğini göstermektedir. Sektörün aktif kalitesindeki olumlu seyrin devam etmesine rağmen net faiz marjındaki daralma ve faiz dışı giderlerdeki artmayla birlikte kârlılık performansı göstergeleri düşüş eğilimine girmiştir. Bununla birlikte, kredilerdeki artışa bağlı olarak sermaye yeterliliği rasyosu gerilemesine rağmen, yasal ve hedef rasyoların üzerinde gerçekleşmektedir. Bilanço

içi yabancı para pozisyon açığı artmakla birlikte yabancı para bilanço dışı fazlası sayesinde yabancı para net genel pozisyonu oldukça düşük düzeyde seyretmektedir. Bankacılık sektörünün likidite yeterlilik oranları, 1. ve 2. vade dilimleri için hem toplamda hem de yabancı parada yasal oranların üzerindedir. Ancak, likidite oranları menkul değerlerdeki belirgin azalışın etkisiyle düşüş eğilimine girmekte ve zorunlu karşılıklardaki değişiklikler söz konusu oranın değişiminde belirleyici olmaktadır (TCMB, Kasım 2011:52).

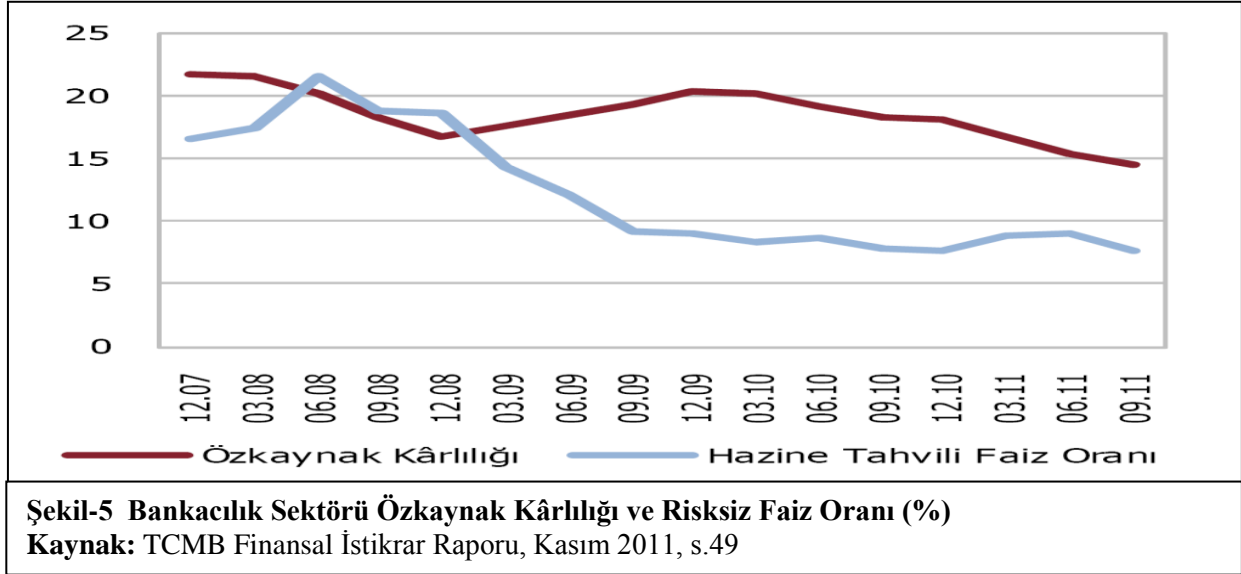
Finansal sağlamlık göstergelerinin geneli olumlu bir görünüm arz etmektedir. Sermaye yeterliliğine ilişkin göstergelerde ılımlı bir azalma olmakla birlikte güçlü görünüm devam etmektedir. Takipteki alacaklar karşılığı/özkaynak ve takipteki alacaklar/brüt krediler oranlarında önceki döneme göre yaşanan azalmalar aktif kalitesini olumlu etkilemiştir. 2010 yılı başından itibaren kârlılık göstergelerinde yaşanan kısmi azalma devam etmektedir. Sektörün likiditesindeki tedrici azalma sürmekle birlikte likidite oranları yeterli düzeyde olup, likit varlıkların kısa vadeli borçları karşılama oranı 2011 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki döneme göre yükselmiştir. Bilanço dışı işlemler/toplam aktifler oranında 2010 yılı başından itibaren gözlenen artış eğilimi 2011 yılı üçüncü çeyreğinde de devam etmiştir (BDDK, 2011:20).

Tablo-4 Bankacılık Sektörü Sağlamlık Göstergeleri

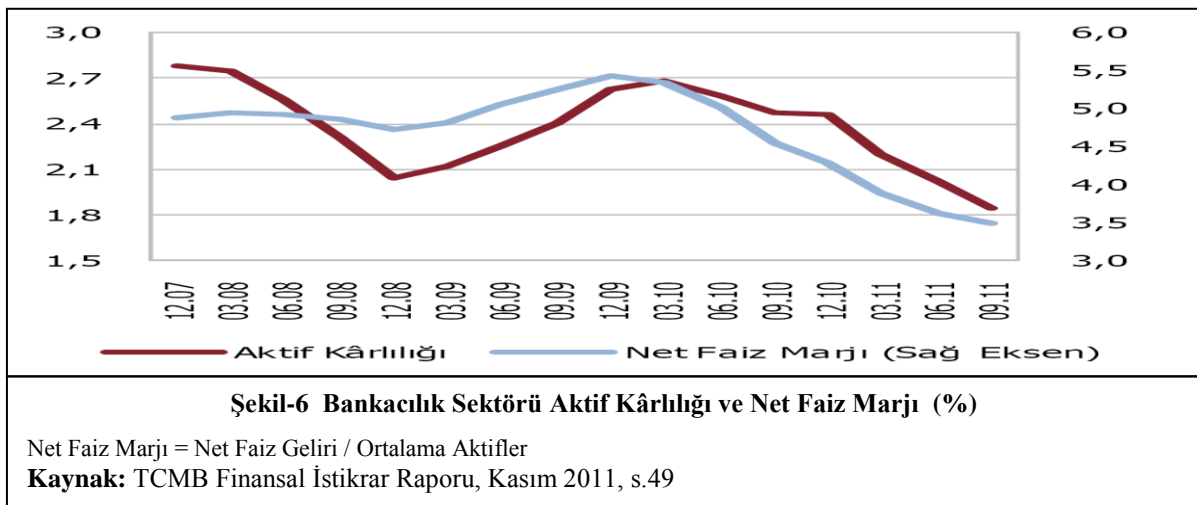
(%)	2007	2008	2009	Eyl.10	Eyl.11
Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu	19	18	20,5	19,3	16,4
Ana Sermaye / Özkaynaklar	96,4	95,5	90,4	90,5	90,5
Serbest Sermaye/Toplam Özkaynaklar	75,3	77	79,6	81,2	81,2
Takipteki Alacaklar (Brüt)/ Krediler	3,5	3,7	5,3	4,3	2,7
TGA Karşılığı/Takipteki Alacaklar	86,8	79,8	83,6	83,8	81,4
Vergi Sonrası Aktif Kârlılığı (ROA)	2,8	2	2,6	2,5	1,8
Vergi Sonrası Özkaynak Kârlılığı (ROE)	21,7	16,8	20,2	18,2	14,6
Likit Varlıklar/Toplam Varlıklar	54,1	45,3	48,3	47,2	43,3
Likit Varlıklar/Kısa Vadeli Borçlar	93,7	75,2	80,1	75,8	73,6
Krediler/Mevduat	80	80,8	76,3	83	96,7
Yab. Para Net Genel Poz. /Özkaynaklar	0,3	-0,1	0,5	2,4	-0,6
YP Krediler/Toplam Krediler	24	28,7	26,6	25,8	29,3
YP Mevduat/Toplam Mevduat	35,4	35,3	33,7	31,4	33,1
YP Aktifler/Toplam Aktifler	28,3	30,3	26,7	25,5	29
Yabancı Kaynaklar/Toplam Aktifler	87	88,2	86,7	86,3	88,3
Yabancı Kaynaklar/Özkaynaklar	671,1	746,3	653,6	628,9	751,9
Krediler/Toplam Aktif	49,1	50,1	47,1	51,3	54,5
Menkul Kıymetler/Toplam Aktif	28,3	26,5	31,5	29,6	23,8
Bilanço Dışı İşlemler/Toplam Aktifler	66,3	65	69,5	101,1	107

Kaynak: BDDK, Finansal Piyasalar Raporu, Eylül 2011, Sayı 23, syf.20

Şekil-5'te bankacılık sektöru özkaynak kârlılığı ve risksiz faiz oranları verilmiştir. Buna göre, küresel finansal krizin ilk hissedildiği 2008 yılında bankacılık sektöründe özkaynak karlılığında düşüş gözlenmiştir. Küresel finansal krizin en çok hissedildiği 2009 yılında ise bankacılık sektöründe artan net faiz marjı sayesinde bankacılık sektörü karlılığında da yükseliş gözlenmiştir. Bu yükseliş 2010 yılının ilk çeyreğine kadar sürmüştür. Ancak, 2010'nun ikinci yarısından itibaren ise, net faiz marjındaki düşüşe bağlı olarak bankacılık sektöründe özkaynak karlılığı da düşüş eğilimi göstermiştir.

Şekil-6'da; Bankacılık sektörü aktif kârlılığı ve net faiz marjı verilmiştir. Buna göre, bankacılık sektöründe aktif karlılığı da net faiz marjına göre değişim göstermiştir. Net faiz marjındaki düşüş, bankacılık sektöründe karlılığı azaltırken, net faiz marjındaki yükseliş, bankacılık sektöründe karlılığın artmasına imkan vermiştir.

Tablo-5'te Türkiye'de bankacılık sisteminde gelir ve gider kalemleri 2008-2010 dönemi için verilmiştir. Buna göre, küresel finansal kriz Türkiye ekonomisini önemli ölçüde olumsuz etkilemesine rağmen, Türkiye ekonomisinde bankacılık sektörü 2000'li yıllarda yapılan iyileştirmeler, sıkı gözetleme-denetleme, iyi risk yönetimi ve düşük riskli finansal türev ürünler portföyü sebebiyle kriz sürecinde mali yapısının sağlamlılığını sürdürebilmiştir. Gelir ve gider kalemlerinin farklı bileşimlerindeki düşüş ve yükselişlere rağmen, net değişimde bankacılık sektörünün krizden karlılığını koruyup yükselttiği görülmektedir. Faiz gelir kalemlerine baktığımızda, faiz gelirleri Aralık-2008'de 84130 Milyon TL iken, faiz gelirleri Aralık-2009'da 836130 Milyon TL'ye ve faiz gelirleri Aralık-2010'da 75921 Milyon TL'ye düşüş göstermiştir. Bu düşüşte özellikle, zorunlu karşılıklardan alınan faizler, para piyasası işlemlerinden alınan faizler ve bankalardan alınan faizler rol oynamıştır. Buna karşılık, kredilerden alınan faizler 2009 yılında yükselmiş, daha sonra düşüş göstermiştir. Faiz giderleri incelendiğinde ise, küresel finansal krizin etkisiyle kredi faiz oranlarındaki düşüş, bankaların kredi faiz giderlerini de düşürmüştür. Özellikle, mevduata verilen faizler, kullanılan kredilere verilen faizler ve para piyasası işlemlerine verilen faizlerde düşüşler gözlenmektedir. Net faiz gelir-giderinde Aralık-2009'da 41818 Milyon TL'ye yükselmiştir. Ancak 2010'yılında 2009'a göre 38745 Milyon TL'ye düşüş gözlemlenmiştir. Faaliyet gelir-gidelerindeki net durumu baktığımızda ise, Aralık-2009'da 57585 Milyon TL'ye yükselmiş ancak Aralık-2010'da ise 57543 Milyon TL'ye gerilediği görülmektedir.

Net Dönem Karı / Zararına baktığımızda, Aralık-2009'da 19477 Milyon TL'ye Aralık-2010'da ise 21360 Milyon TL'ye yükseliş göstermiştir. Kredi ve diğer alacaklar değer düşüş karşılığı ve kredi ve diğer alacaklara ilişkin özel karşılıklar bankaların karlılığını azaltacak şekilde 2009 yılında artış göstermiştir.

Sonuç olarak, Türkiye ekonomisinde bankacılık sektöründeki gelir-gider kalemlerine göre, sektörde gelir-gider kalemlerinde farklı derecelerde düşüş ve yükselişler sözkonusu olmasına rağmen Net Dönem Karı / Zararı 2009 ve 2010 yıllarında yükseliş göstermiştir. 2009 yılında sektörün net karlılığı 2008'e göre %52.5 artış göstermiştir. 2010 yılında ise 2009 yılına göre net kârlılıktaki artış yaklaşık %10 düzeyinde gerçekleşmiştir. Karlılığın kaynağında ise, küresel finansal krizin etkisiyle uygulanan genişlemeci para politikalarının bankalar için kaynak maliyetlerini düşürmesi ve diğer yandan riskler sebebiyle kredi faizlerindeki düşüşün düşük düzeyde kalması belirleyici olmuştur.

Tablo-5 Türkiye'de Bankacılık Sisteminde Gelir-Gider Kalemleri (Milyon TL) (Aralık)			
	2008	2009	2010
Faiz Gelirleri	84.130	83.610	75.921
Kredilerden Alınan Faizler	51.914	52.321	47.662
Zorunlu Karşılıklardan Alınan Faizler	1.248	707	294
Bankalardan Alınan Faizler	2.485	1.316	1.120
Para Piyasası İşlemlerinden Alınan Faizler	786	727	450
Menkul Değerlerden Alınan Faizler	27.246	28.140	26.063
Faiz Giderleri	53.277	41.792	37.176
Mevduata Verilen Faizler	43.445	34.142	30.690
Kullanılan Kredilere Verilen Faizler	4.682	3.710	3.010
Para Piyasası İşlemlerine Verilen Faizler	4.610	3.504	3.034
İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler	0	3 433	67 375
Net Faiz Geliri/Gideri	30852	41.818	38.745
Net Ücret ve Komisyon Gelirleri/Giderleri	8450	9.283	9.924
Alınan Ücret ve Komisyonlar	10.394	11.115	11.662
Verilen Ücret ve Komisyonlar	1.945	1.832	1.738
Temettü Gelirleri	889	771	842
Ticari Kar/Zarar (Net)	-206	1.663	169
Sermaye Piyasası İşlemleri Kâr/Zararı	1.482	2.647	2.678
Türev Finansal İşlemlerden Kar/Zarar	0	-1.662	-3.079
Kambiyo İşlemleri Kâr/Zararı	-1.688	677	570
Diğer Faaliyet Gelirleri	4179	4.049	7.863
Faaliyet Gelirleri/Giderleri Toplamı	44165	57.585	57.543
Kredi ve Diğer Alacaklar Değer Düşüş Karşılığı (-)	7.583	12.086	6.745
Kredi ve Diğer Alacaklara İlişkin Özel Karşılıklar	5.206	9.186	4.843
Genel Karşılık Giderleri (bilgi için)*	1.090	715	1.117
Diğer Faaliyet Giderleri (-)	20.759	21.432	24.580
Personel Giderleri (bilgi için)*	9.231	9.757	10.925
Net Faaliyet Karı/Zararı	15.822	24.067	26.218
Sürdürülen Faaliyetler Vergi Öncesi Kar/Zarar	15.822	24.067	26.218
Sürdürülen Faaliyetler Vergi Karşılığı (±)	-3.041	-4.730	-4.949
Sürdürülen Faaliyetler Dönem Net Kar/Zararı	12.781	19.336	21.269
Durdurulan Faaliyetler Vergi Öncesi Kar/Zarar	-3	197	101
Durdurulan Faaliyetler Vergi Karşılığı (±)	-4	-56	-10
Durdurulan Faaliyetler Dönem Net Kar/Zararı	-7	141	91
Net Dönem Karı / Zararı	12.774	19.477	21.360
Net Dönem Karı / Zararı (%) (Önceki yıla göre)		52.5	9.7
Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği (TBB), Bankalarımız 2010, Mayıs 2010, s.II.12 Türkiye Bankalar Birliği (TBB), Bankalarımız 2009, Mayıs 2009, s.II.12			

Tablo-6'da gelir tablosu oranları verilmiştir. Buna göre, Eylül 2011 itibarıyla son üç aylık dönemde bankacılık sektörünün gelirleri içinde net faiz gelirlerinin payındaki gerileme küçük çaplı da olsa devam etmektedir. Ücret ve komisyon gelirleri ve bankacılık hizmet gelirlerinin toplam gelirler içindeki payı son iki çeyrekte %15 platosunda seyretmektedir. Ayrıca, faiz giderlerinin toplam giderler içindeki payı artmıştır. Sektörün faiz dışı giderlerinin toplam gelirlere oranında son üç aylık dönemde önemli bir değişme yaşanmazken, toplam faiz dışı giderlerin toplam giderlere oranında azalma yaşanması sektörün verimliliğini olumlu etkilemektedir (BDDK, 2011:25).

Tablo-6 Gelir Tablosu Oranları					
(%)	2007	2008	2009	Eyl.10	Eyl.11
Prov.Son.Net Faiz Gel./Toplam Gelirler(1)	26,3	24,7	30,0	32,4	30,0
Faiz Giderleri/Toplam Giderler(2)	66,7	67,3	60,9	56,6	57,1
Bank.Hizmet Gel. ve Al.Ücr.veKom./Top.Gelirler	11,8	12,1	13,0	13,9	15,2
Toplam Faiz Dışı Giderler/Toplam Giderler	33,3	32,7	39,1	43,4	42,9
Toplam Faiz Dışı Giderler/Toplam Gelirler	25,3	25,7	26,2	29,1	31,9
(1)Toplam gelirler: Faiz gelirleri+faiz dışı gelirler+toplam diğer faiz dışı gelirler					
(2)Toplam giderler: faiz giderleri+faiz dışı giderler.					
Kaynak: BDDK. Finansal Piyasalar Raporu, Eylül 2011, Sayı 23, syf.25					

Tablo-7’de bankacılık sektörü özet bilanço büyüklükleri verilmiştir. Buna göre, Bankacılık sektörünün toplam aktifleri, Eylül 2011’de geçen yılın aynı dönemine göre %30,9 büyüyerek 1.214 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Sektörün bankalar, TCMB ve para piyasalarından alacaklarında son 12 ayda %63 artış yaşanmıştır. Son 1 yılda krediler %39,1, menkul değerler portföyü %5 artmıştır. Toplam kaynakların gelişimi değerlendirildiğinde, mevduat Eylül 2011’de geçen yılın aynı dönemine göre %19,3 büyümüştür. Mevduat sektörün en önemli kaynak kalemi olma özelliğini devam ettirmektedir. Bu kaynağın yanı sıra repo işlemlerinden sağlanan fonlar ve bankalara borçlar kalemlerinin kaynaklar içindeki paylarını arttırdığı görülmektedir. Bankaların borçlar kalemi son 1 yılda %58,9, repo işlemlerinden sağlanan fonlar ise %123,1 artış göstermiştir. Özkaynakların kaynaklar içinde istikrarlı görünümü devam etmektedir (BDDK, 2011:21).

Tablo-7 Bankacılık Sektörü Özet Bilanço Büyüklükleri									
		2008	2009	Eyl.10	Eyl.11	Yıllık % Değişim		Bilançooya Oran %	
						Eyl.10	Eyl.11	Eyl.10	Eyl.11
AKTİFLER	Nakit Değerler	6,0	7,6	6,9	12,5	23,4	81,2	0,7	1,0
	Bank., TCMB ve Para Piy.Alac.	88,7	90,3	78,4	127,9	-17,8	63,0	8,5	10,5
	Menkul Kıymetler	194,0	262,9	274,7	288,3	13,7	5,0	29,6	23,8
	Krediler	367,4	392,6	475,4	661,3	26,5	39,1	51,3	54,5
	Net TGA	2,8	3,6	3,4	3,4	-17,5	-0,3	0,4	0,3
	İşt, Bağ. ve Bir. Kont.Ed. Ort.	10,3	12,7	14,2	17,0	18,0	19,3	1,5	1,4
	Diğer	63,3	64,4	74,2	103,3	16,7	39,1	8,0	8,5
	Toplam	732,5	834,0	927,4	1213,7	16,2	30,9	100,0	100,0
	Toplam TP Varlıklar	510,2	611,1	691,2	862,7	18,9	24,8	74,5	71,1
	Toplam YP Varlıklar	222,3	223,0	236,2	350,9	9,1	48,6	25,5	28,9

Tablo-7 Bankacılık Sektörü Özet Bilanço Büyüklükleri									
		2008	2009	Eyl.10	Eyl.11	Yıllık % Değişim		Bilançoya Oran %	
						Eyl.10	Eyl.11	Eyl.10	Eyl.11
KAYNAKLAR	Mevduat (Toplanan Fonlar)	454,6	514,6	573,0	683,7	17,2	19,3	61,8	56,3
	Para piy., TCMB Borçlar	0,4	0,8	0,7	4,5	-1,3	510,7	0,1	0,4
	Bankalara Borçlar	92,8	86,1	101,5	161,3	18,8	58,9	10,9	13,3
	Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar	40,8	60,7	51,8	115,6	-6,3	123,1	5,6	9,5
	İhraç Edilen Menkul Kıymetler (Net)	0,0	0,1	1,9	16,4	3740,0	753,6	0,2	1,4
	Diğer	57,6	60,8	71,5	90,7	15,0	26,7	7,7	7,5
	Özkaynaklar	86,4	110,9	126,9	141,6	20,3	11,6	13,7	11,7
	Toplam TP Kaynaklar	476,8	570,2	642,2	792,4	19,0	23,4	69,2	65,3
	Toplam YP Kaynaklar	255,7	263,9	285,2	421,3	10,4	47,7	30,8	34,7

Kaynak: BDDK. Finansal Piyasalar Raporu, Eylül 2011, Sayı 23, syf.21

Tablo-8'de Türkiye'de bankacılık sisteminde mali rasyolar verilmiştir. Buna göre, sermaye yeterliliği rasyolarına baktığımızda, Özkaynaklar / (Kredi + Piyasa + Operasyonel Riske Esas Tutar) oranına baktığımızda Aralık-2008'te %16,5 olan oran, Aralık-2009'da 20,9'a yükselmiş, Aralık-2010'da ise %19,2'ye düşmüştür. Oranın yükselmesinde küresel finansal krizin etkisiyle, özkaynaklardaki artışın etkisi olmuştur. Özkaynaklar / Toplam Aktiflerin oranında da 2008 yılından 2010 yılına kadar aynı sebeplerle artış söz konusu olmuştur. Net Bilanço Pozisyonu/ Özkaynaklar kalemi ise küresel finansal krizin etkisiyle 2009 ve 2010 yıllarında artış göstermiştir. Bilanço yapısındaki değişimi incelediğimizde, Türk Parası (TP) aktiflerin, toplam aktiflerdeki payı 2009 ve 2010 yıllarında düşük düzeyde de olsa artış göstermiştir. Aynı şekilde TP mevduatın da toplam mevduattaki payı da artış göstermiştir. Küresel finansal kriz boyunca kur riski sebebiyle yabancı para kaynak kullanımını göreceli olarak azalmıştır. Toplam mevduatın aktiflere oranında ise 2009 yılında ufak bir düşüş gözlenmiştir. Aktif kalitesini incelediğimizde, en kritik kalem olan takipteki kredilerin toplam kredi ve alacaklara oranı 2009'da küresel finansal krizin etkisiyle ufak düzeyde bir artış göstermiş, ancak 2010 yılı ile birlikte bu oranlar azalma göstermiştir. Karlılık yapısını incelediğimizde ise 2009 yılında aktif ve özkaynak karlılığında artış gözlemlenmiştir. Aktifler üzerinden faiz gelirlerinde de 2009 yılında artış göstermiştir.

Tablo-8 Türkiye'de Bankacılık Sisteminde Mali Rasyolar (%) (Aralık Ayı)			
	2008	2009	2010
Sermaye Yeterliliği			
Özkaynaklar / (Kredi+Piyasa+Operasyonel Riske Esas Tutar)	16,5	20,9	19,2
Özkaynaklar / Toplam Aktifler	10,6	13,3	13,4
(Özkaynaklar - Duran Aktifler) / Toplam Aktifler	7,1	9,8	10,3
Net Bilanço Pozisyonu / Özkaynaklar	-8,7	-17,9	-17,8
(Net Bilanço Pozisyonu + Net Nazım Hesap Pozisyonu) / Özkaynaklar	0,8	0,3	0,3
Bilanço Yapısı			
TP Aktifler / Toplam Aktifler	68,9	72,8	73,9
TP Pasifler / Toplam Pasifler	65,1	68,3	69,4
YP Aktifler / YP Pasifler	89,1	85,8	85,5
TP Mevduat / Toplam Mevduat	64,3	65,7	69,6
TP Krediler ve Alacaklar / Toplam Krediler ve Alacaklar	70,5	72,2	71,5
Toplam Mevduat / Toplam Aktifler	66,4	63,5	63,9
Alınan Krediler / Toplam Aktifler	10,4	8,8	9,7
Aktif Kalitesi			
Finansal Varlıklar (net) / Toplam Aktifler	30,1	35,2	32,1
Toplam Krediler ve Alacaklar / Toplam Aktifler	51,5	47,7	52,9
Toplam Krediler ve Alacaklar / Toplam Mevduat	77,6	75,1	82,8
Takipteki Krediler (brüt) / Toplam Krediler ve Alacaklar	3,7	5,4	3,7
Takipteki Krediler (net) / Toplam Krediler ve Alacaklar	0,7	0,8	0,6
Özel Karşılıklar / Takipteki Krediler	81,2	84,5	84,6
Duran Aktifler / Toplam Aktifler	3,5	3,5	3,1
Tüketici Kredileri / Toplam Krediler ve Alacaklar	33,0	33,7	33,3
Likidite			
Likit Aktifler / Toplam Aktifler	26,6	33,0	32,8
Likit Aktifler / Kısa Vadeli Yükümlülükler	43,3	54,3	54,7
TP Likit Aktifler / Toplam Aktifler	14,8	22,8	24,3
Kârlılık			
Net Dönem Karı (Zararı) / Toplam Aktifler	1,7	2,4	2,2
Net Dönem Karı (Zararı) / Özkaynaklar	16,4	18,3	16,5
Sürdürülen Faaliyeler Vergi Öncesi Kar (Zarar) / Toplam Aktifler	2,2	3,0	2,7
Gelir-Gider Yapısı			
Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Toplam Aktifler	3,5	4,1	3,5
Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Toplam Faaliyet Gelirleri (Giderleri)	57,0	56,7	58,9
Faiz Dışı Gelirler (net) / Toplam Aktifler	1,9	2,0	2,0
Diğer Faaliyet Giderleri / Toplam Aktifler	3,0	2,7	2,6
Personel Giderleri / Diğer Faaliyet Giderleri	44,1	45,5	44,4
Faiz Dışı Gelirler (net) / Diğer Faaliyet Giderleri	64,6	73,6	76,5
Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği (TBB), Bankalarımız 2010, Mayıs 2010, s.II.13 Türkiye Bankalar Birliği (TBB), Bankalarımız 2009, Mayıs 2009, s.II.13			

Tablo-9’da özkaynak kalemlerinin gelişimi verilmiştir. Buna göre, özkaynak kalemlerinin gelişimi incelendiğinde, küresel finansal krizin etkisiyle 2009 yılı ile birlikte özkaynaklar artış eğilimine girmiştir. Sermaye kalemlerinden ödenmiş sermayenin son bir yıllık dönemde %4,2 arttığı görölmektedir. Sermaye yedekleri, menkul kıymet değerleme farklarındaki azalışa bağlı olarak %8,2 azalmıştır. 2007 yılı sonrasında küresel finansal krizin etkisiyle, kâr yedeklerinde olağanüstü yedeklerin payı önemli ölçüde artmıştır. Özkaynak kalemlerinden kâr ve zarar hesabı %13,9 azalmıştır (BDDK, 2011:25).

Tablo-9 Özkaynak Kalemlerinin Gelişimi							
	2008	2009	2010	09.2011	09 %Δ	10 %Δ	09.11-09.10%Δ
Ödenmiş Sermaye	42,3	44,1	48,0	49,2	4,3	8,8	4,2
Sermaye Yedekleri	13,6	18,8	20,4	17,3	38,2	13,8	-8,2
Kâr Yedekleri	37,0	45,9	59,1	75,6	24,1	28,8	27,2
Kâr ve Zarar	12,8	19,5	21,4	14,0	52,3	9,7	-13,9
Geçmiş Yıllar Kâr ve Zararı	-17,6	-17,5	-17,6	-17,9	0,6	-0,6	1,3

1 İştirakler, Bağlı Ortaklıklar ve Birlikte Kontrol Edilen Ortaklıklardan
2: Genel Kurul Kararı Uyarınca Ayrılan Yedek Akçe , * Δ: Bir önceki yıla göre % değişimi göstermektedir.
Kaynak: BDDK. Finansal Piyasalar Raporu, Eylül 2011, Sayı 23, syf.26

Sonuç olarak, güçlü bir mali yapıya ve sermaye yeterliliğine sahip bankalar krizden daha az etkilenmektedir. Bunun için özellikle, likitide, kur ve faiz riskine duyarlılığı yüksek olan bankacılık sektöründe risk yönetiminin etkinleştirilmesi büyük önem taşımaktadır (Çinko ve Ak, 2009:81).

4.SONUÇ

ABD ekonomisinde 2007 yılında finansal sistemden kaynaklanan ve kısa sürede dünya ekonomisine yayılan küresel finans krizi, ölkelerin ekonomik büyümesi, istihdamı ve makroekonomik dengeleri üzerinde önemli düzeyde olumsuz etkilere sebep olmuştur. Türkiye ekonomisi de küresel finansal krizden kredi ve ticaret kanallarındaki daralmalar sebebiyle önemli düzeyde olumsuz olarak etkilenmiştir.

Küresel finansal krizin Türkiye ekonomisinde bankacılık sektörüne etkileri incelendiğinde, Türkiye ekonomisinde 2001 dönemindeki yapılandırma sonrasında bankacılık sektörünün mali yapısı güçlenmiştir. Bu sebeple, küresel finansal krizin bankacılık sektöründeki olumsuz etkileri, sınırlı düzeyde kalmıştır. Türkiye ekonomisi bankacılık sektörü, küresel finansal krizin reel sektör üzerinde etkilerini en fazla hissettirdiği 2009 yılında kârlılık oranını önemli ölçüde yükseltebilmiştir. Küresel finansal kriz döneminde, net faiz marjındaki değişim, bankacılık sektöründe, kârlılık yapısını da şekillendirmiştir.

Sonuç olarak, Türkiye ekonomisinde, iç ve dış finansal krizlerden bankacılık sektörünün daha az etkilenmesi için makroekonomik temellerin ve finansal sektörün mali yapısının sürdürülebilir bir şekilde güçlendirilmesi gerekmektedir. Bu sebeple, bir yandan makroekonomik politikaların, diğer yandan bankacılık sektörünün risk yönetim politikalarının etkinlikle tasarlanması ve uygulanması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (2011), **Finansal Piyasalar Raporu**, Eylül, Sayı 23

Batirel Ö.F. (2008), “Global Ekonomik Kriz ve Türk Kamu Maliyesi” *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* Yıl:7 Sayı:13, Bahar s.1-9

Çinko L., Ak R., (2009), “Küreselleşen Ekonomilerde Yaşanan Bankacılık Krizleri'nin Anatomisi” *Maliye Finans Yazıları*, Yıl: 23 Sayı:83 Nisan 2009

Hiç M. (2009), **Küresel Ekonomik Kriz ve Türkiye**, 1. Baskı, Beykent Üniversitesi Yayınları, No.62.

International Monetary Fund (2011), **World Economic Outlook**, Eylül 2011

Kibritcioglu A. (2010), "Effects of Global Financial Crisis on Turkey" *Munich Personal RePEc*, <http://mpa.ub.uni-muenchen.de/29470/>, MPRA Paper No. 29470,

Mishkin F.S. (1996), “Understanding Financial Crises: A Developing Country Perspective”, *NBER Working Paper* No. 5600

Mishkin F.S. (2010) “Over The Cliff: From The Subprime To The Global Financial Crisis” *NBER Working Paper Series*, Working Paper 16609,

Mishkin, F.S. (2011). “Monetary Policy Strategy: Lessons From The Crisis” *NBER Working Paper Series*, Working Paper 16755,

Reinhart C. M. and Rogoff K.S. (2008). "Is The 2007 U.S. Sub-Prime Financial Crisis So Different? An International Historical Comparison" *NBER Working Paper* 13761,

Türkiye Bankalar Birliği (2009), **Bankalarımız 2009**, Mayıs,

Türkiye Bankalar Birliği (2010), **Bankalarımız 2010**, Mayıs

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (2011), **Finansal İstikrar Raporu**, Kasım